NefroInfo

Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ informacinis biuletenis pacientams ir jų artimiesiems

ISSN 1648-2751

2020 m. Nr. 1

Nuo balandžio 1 dienos pasikeitė kompensuojamų vaistų kainynas - 2 psl.

Pacientai mokomi dializės namuose karantino metu - 3 psl.

Psichologės patarimai, kaip išlaikyti gerą psichologinę savijautą karantino metu - 6 psl.

Gautos brangios dovanos – kaukės, respiratoriai ir dezinfekcinis skystis - 15 psl.

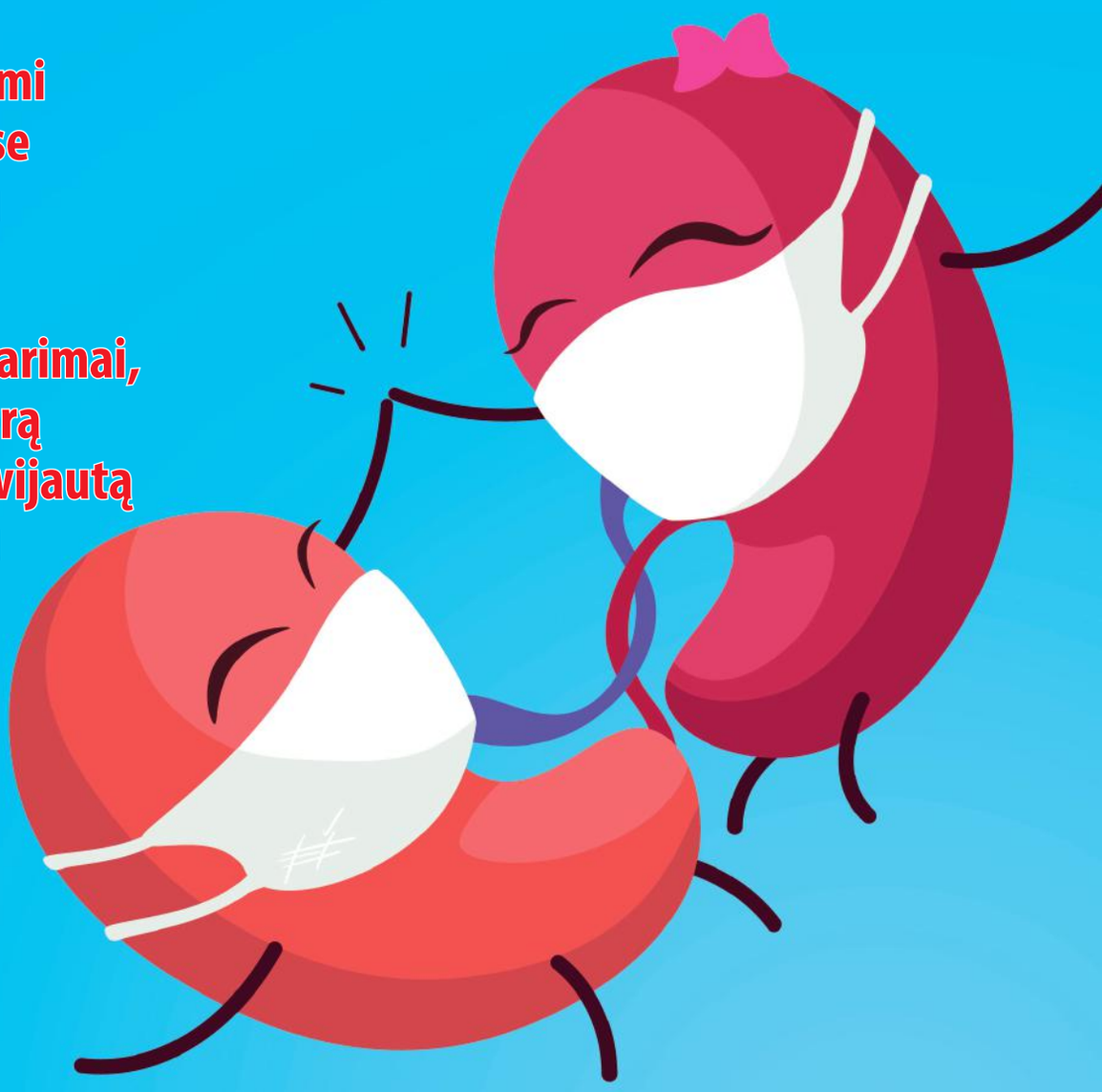

Teisinė informacija - 9 psl.
Renginiai - 13 psl.
Ačiū, kad mums rašote - 16 psl.
Trumpa informacija - 19 psl.

www.donoras.lt

ĮŽANGA

Nuo balandžio 1 dienos pasikeitė kompensuojamų vaistų kainynas

Kai viešoje erdvėje vis girdime apie kompensuojamų vaistų priemokų mažėjimą, sunkiai sergantys pacientai po organų (širdies, inksto, kepenų, plaučių) transplantacijų, susiduria su priešingu reiškiniu – nesuvokiamu priemokų augimu. Žmonės, gavę antrą šansą gyventi, už imunosupresinius vaistus, nuo kurių priklauso ar persodintas donoro organas veiks, neišgali įpirkti kompensuojamų vaistų.

Lietuvos asociacija „Gyvastis“, vienijanti pacientus susijusius su organo transplantacijomis, įžvelgdama būsimą situaciją, kelis kartus kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministeriją, Valstybinę ligonių kasą, Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisiją dėl Tacrolimus ir kitų imunosupresinių vaistų priemokų panaikinimo. Medikų bendruomenės Lietuvos nefrologijos dializės ir transplantacijos asociacija, Lietuvos inkstų fondas taip pat kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministeriją dėl imunosupresantams taikomos priemokos panaikinimo. Kol kas jokio atsako nesulaukta.

Iškilusi problema dėl priemokų augimo pristatyta ir Lietuvos Respublikos Prezidentui Gitanui Nausėdai virtualaus susitikimo metu, kuomet su neįgaliųjų ir savivaldybių atstovais aptarė asmenų su negalia socialinę ir ekonominę padėtį, tinkamą jų teisių užtikrinimą COVID-19 krizės akivaizdoje, negalios srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų ir savivaldybių patiriamus iššūkius ir galimybes.

Kodėl kai kurie vaistai taip pabrango?

Į kompensavimą įtraukti nauji pigūs generikai, todėl už senuosius vaistus tenka primokėti vaistų vartotojams.

Šiai dienai priemokos numatomos tokios, bet ir **ketvirčio eigoje jos gali keistis**.

- **Myfortic *360 mg*** (*120 tablečių*) priemoka bus **6,36 Eur** (dabar buvo 4,71 Eur).
- **CellCept** (*50 tablečių*) priemoka bus **4,96 Eur** (dabar buvo 4,69 Eur).
- **Envarsus 1 mg** (*60 tablečių*) priemoka bus **27,54 Eur** (tokia priemoka atsirado nuo kovo vidurio), ***0,75mg*** (*30 tablečių*) – **4,30 Eur,** ***4 mg*** (*30 tablečių*) – **2,01 Eur**.
- **Myfenax** (*50 tablečių*) – **4,63 Eur**, (dabar buvo – 4,71 Eur).
- **Sandimmun'as**, panašiai kaip ir buvo, apie **1 Eur** už pakuotę (*50 tablečių*), priklausomai nuo stiprumo.
- **Rapamune *1 mg*** (*30 tablečių*) priemoka bus arba **5 Eur** arba mažiau, jei tą sumą dengs vaisto tiekėjai (iki šiol dengė).
- **Medrol'is ir Metypred'as *4 mg*** – kaip ir buvo apie **0,80 Eur** už pakuotę (*100 tablečių*).

Nuo balandžio 3 dienos atsirado naujas generinis vaistas Tacrolimus, kurio priemokos:

- **Dailiport *0,5 mg*** *(50 tablečių),* – **0,74 Eur**, ***1 mg*** – **0,96 Eur**, ***3 mg*** – **1,26 Eur**, ***5 mg*** – **1,35 Eur**.

Todėl smarkiai padidėjo Advagraf (*50 tablečių*) ir Envarsus (*50 tablečių*) priemokos:

- **Advagraf *1mg*** (*50 tablečių*) – priemoka bus **12,27 Eur**, ***0,5 mg*** – **6,90 Eur**, ***3 mg*** – **32,43 Eur**, ***5 mg*** – **62,34 Eur**.

Envarsus 1 mg (*60 tablečių*) priemoka dėl generiko padidėjo nuo 2 eur iki 27,54 eur. Kitų stiprumų (0,75 mg, ir 4 mg) Envarsus priemokos liko panašios kaip ir buvo, nes tokio stiprumo generiko nėra.

Stebint esamą situaciją Lietuvoje dėl koronaviruso, gali sutrikti ir vaistų tiekimas. Išsiųstas raštas Lietuvos vaistinių asociacijai, kad užtikrintų imunosupresinių vaistų atsargas vaistinėse.

Būkime budrūs, nelaukime paskutinės dienos dėl vaistų įsigijimo.

MEDICININĖ INFORMACIJA

Pacientai mokomi dializės namuose karantino metu

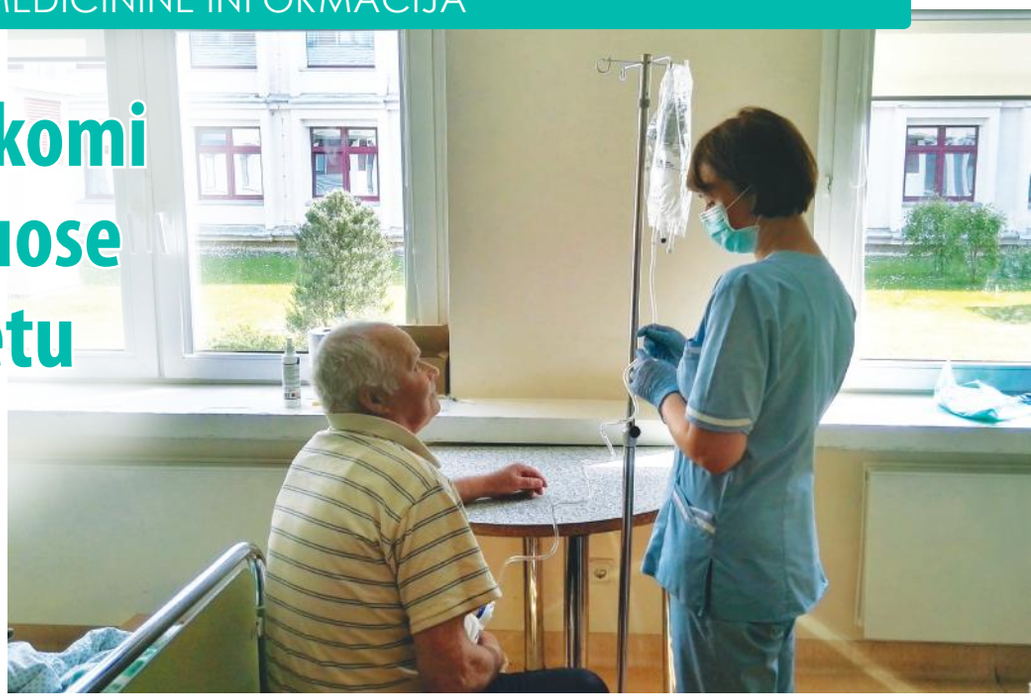

Dr. LAURYNAS RIMŠEVIČIUS
VUL Santaros klinikų,
Dializės skyriaus vedėjas

Karantino metu didelis iššūkis tenka pacientams, kurie gydomi planinėmis dializėmis. Lietuvoje daugelis pacientų, kuriems nustatyta galutinės stadijos lėtinė inkstų liga, turi vykti į hemodializės centrą tris kartus per savaitę gyvybiškai būtinai procedūrai, kuri užtrunka 4 valandas. Šie pacientai turi ypač laikytis izoliacijos ir higienos taisyklių, kad neužsikrėstų patys ir nesukeltų rizikos kartu dializuojamiems žmonėms bei personalui. Paskelbtos griežtos tarptautinių organizacijų ir SAM rekomendacijos, kaip elgtis pacientams ir su dialize susijusiems sveikatos apsaugos sistemos darbuotojams.

Dializę sėkmingai galima atlikti ir namuose. Ją daro arba pats pacientas, arba prižiūrintis personalas – tokiu atveju tai vadinama asistuojama dialize. Pasaulyje apie 15 proc. dialize gydomų asmenų yra pasirinkę peritoninę dializę, dar 2 proc. atlieka hemodializę namuose – šios paslaugos Lietuvoje dar nėra. Pavyzdžiui, Latvijoje peritoninė dializė skirta 20 proc. asmenų, Skandinavijos šalys planuoja pasiekti 30 proc. paplitimą.

Santaros klinikų Nefrologijos centro Dializės skyriuje nuo 2011 m. veikia peritoninės dializės padalinys, kuriame peritonine dialize gydoma iki 30 pacientų. Didesnė pusė pacientų laukia inksto transplantacijos ir būna sėkmingai transplantuojami, o ligoninėje lankosi tik kas mėnesį. Šiuo metu tai yra didžiausias ir pažangiausias namų dializės centras Lietuvoje: didžioji dalis pacientų gydomi aparatine dialize, diegiamas nuotolinis procedūros prižiūrėjimas modemo pagalba.

Lietuvoje paskelbus apribojimus dėl COVID-19 infekcijos, peritonine dialize gydomiems pacientams skiriami televizitai, kompensuojamieji vaistai išrašomi nuotoliniu būdu. Konsultacijai dializės skyriuje ar hospitalizacijai pacientai atvyksta tik tada, kai reikia įdėti kateterį ar kai išsivysto komplikacijos. Taigi, priešingai nuo hemodializės pacientų, peritonine dialize gydomų pacientų apsilankymai gydymo įstaigoje reti.

Peritoninės dializės apmokymams pacientai dažniausiai savaitei laiko gulasi į ligoninę ar atvyksta kasdien į dializės centrą. Santaros klinikų peritoninės dializės specialistai savo centro dializės pacientus kartą per metus lanko namuose, vertindami jų aplinkos tinkamumą, aseptikos techniką, procedūrų atlikimą. Valstybinė ligonių kasa tokiam vizitui yra skyrusi atskirą įkainį.

Esant kritinei situacijai, kai reikalingi kuo mažesni kontaktai, buvo nuspręsta naujus pacientus mokyti namuose. Specializuota bendrosios praktikos slaugytoja du asmenis, kuriems naujai įdėti peritoninės dializės kateteriai ir reikalinga dializės pradžia, pradėjo mokyti namuose. Taip pat, planuojama apmokyti trečiojo paciento artimuosius, nes pats pacientas procedūros atlikti negalės dėl sunkios gretutinės patologijos. Slaugytoja atvyksta viena su reikalingomis dializės priemonėmis, ji, pacientas ir/ar jo artimieji dėvi maksimaliai reikalingas apsaugas. Iš pradžių pacientai bus išmokyti rankinės peritoninės dializės, jai vykstant sklandžiai – ir aparatinės. Slaugytoja taip pat turi galimybę paciento namuose paimti kraujo ir dializato tyrimus, jei reikalingas gydymo ar lėtinės inkstų ligos komplikacijų įvertinimas. Tikimasi, kad šią iniciatyvą pratęs ir kiti peritoninės dializės centrai Vilniuje, Klaipėdoje ir Kaune.

Namų dializė (Lietuvoje – peritoninė dializė) ne tik suteikia laisvę nuo kelionės į dializės centrą ir procedūros jame, tačiau turi ir kitų privalumų: ilgesnį laiką išsaugo liekamąją inkstų veiklą, mažiau ribojama mityba, pastebėti kai kurie geresni parametrai po inksto transplantacijos. Pacientai gali laisvai keliauti ir išlikti socialiai aktyvūs, todėl pasibaigus karantinui namų izoliacija jiems vėl grąžins pilnavertiškesnį gyvenimą.

Hemodializuojamų pacientų žiniai

Pagal ERA-EDTA EUDIAL *darbo grupės rekomendacijas*

Koronavirusas lengvai perduodamas nuo žmogaus žmogui. Vyresnio amžiaus žmonėms ir žmonėms, sergantiems inkstų nepakankamumu ar kitomis sunkiomis lėtinėmis ligomis, yra didesnė rizika susirgti sunkesne koronaviruso sukelta liga. Dėl šios padidėjusios rizikos pacientams, sergantiems inkstų ligomis, ypač svarbu imtis veiksmų, mažinančių riziką užsikrėsti.

Svarbu, kad visi laikytųsi šių prevencinių priemonių:

• **Likite namie** – ne dializės dienomis būkite namie, naudokite asmeninį transportą vykti į dializės įstaigą ir iš jos, venkite viešojo transporto, susilaikykite nuo kelionių po šalį, venkite asmeninių kontaktų ir susilaikykite nuo viešų, privačių ar religinių renginių (šeimų susibūrimų, santuokų, laidotuvių ir kt.). Geriau vengti asmeninio kontakto, ypač su vaikais ir anūkais, nes jaunesni gali platinti ligą ir nejausdami jokių simptomų.

• **Venkite sergančių.** Kuo labiau apribokite tiesioginį kontaktą su kitais.

• **Kosint ir čiaudint prisidenkite** – prisidenkite servetėle, kurią iškart išmeskite į šiukšlių dėžę. Jei servetėlės neturite, kosėkite ar čiaudėkite į vidinę rankovės pusę, alkūnės linkį, o ne į ranką.

• **Dažnai plaukite rankas** – plaukite su muilu ir vandeniu bent 20 sekundžių (plaudami rankas skaičiuokite iki 20-ies – tai užtikrins, kad jas plausite pakankamai ilgai); ypač pasinaudojus tualetu, prieš valgį, nusišnypštus, pakosėjus ar nusičiaudėjus. Jei neturite muilo ir vandens, naudokite rankų valiklį 60–95 % alkoholio pagrindu.

• **Valykite** - labai dažnai valykite daug liečiamus daiktus, pavyzdžiui, durų rankenas.

• **Nelieskite savo veido,** ypač akių, nosies ir burnos neplautomis rankomis.

• **Veido kaukę dėvėkite** – jei jūsų sveikatos priežiūros darbuotojai ar kas nors iš visuomenės sveikatos darbuotojų sako, kad turėtumėte tai daryti.

• **Venkite** sveikinti žmones rankos paspaudimu, apkabinimu ar bučiniu. Pakaks šypsenos ir pasisveikinimo žodžiu.

Jeigu Jums yra didesnė rizika susirgti koronaviruso infekcija, pvz., jei Jums atliekamos hemodializės, turėtumėte:

• Turėti sukauptų atsargų, įskaitant vaistus.

• Kasdien elkitės apdairiai (žr. toliau), kad išlaikytumėte atstumą tarp savęs ir kitų.

• Kai išeinate į viešumą, laikykitės atokiau nuo kitų sergančiųjų, ribokite artimus ryšius.

• Dažnai plaukite rankas.

• Venkite viešojo transporto.

• Kiek įmanoma venkite sambūrių.

• Koronaviruso protrūkio jūsų vietovėje metu kuo daugiau būkite namie.

Kodėl reikia ruoštis koronaviruso protrūkiui?

Jei jūsų vietovėje yra viruso protrūkis ir turite sumažinti riziką susirgti, svarbu, kad Jūsų namuose būtų stabiliai pakankamai maisto. Stabilios atsargos – tai ilgai negendantys maisto produktai, pavyzdžiui, konservuoti maisto produktai. Svarbu pasiruošti dabar, 2–3 savaitėms sukaupiant sveiko, inkstams palankaus maisto, gėlo vandens ir vaistų. Tai padės sumažinti infekcijos riziką, nes leis išvengti perpildytų erdvių, tokių kaip maisto prekių parduotuvės ir vaistinės.

O kaip Jūsų dializės procedūros ir/arba medicininiai paskyrimai?

SVARBI PASTABA: Jeigu Jums atliekama dializė, NEPRALEISKITE procedūrų. Jei jaučiatės blogai, turėjote kontaktą su įrodytu COVID-19 teigiamu asmeniu ar turite kokių nors kitų rūpesčių, kreipkitės į savo kliniką, kad dializės centras galėtų pasirinkti, ar pirmiausia reikia Jums pasitikrinti dėl koronaviruso (atlikti tyrimą) ir ar dializės centras gali būti pasirengęs Jūsų atvykimui. Be to, prieš atvykstant į dializės centrą, nedelsdami turėtumėte informuoti darbuotojus apie karščiavimą ar kvėpavimo takų ligos simptomus.

Bendros higienos priemonės, kurių galite imtis kaip hemodializuojamas pacientas:

1) Pacientų laukimo patalpose naudokite alkoholio dozatorius.

2) Jei Jums atliekamos hemodializės, prieš pradėdami dializę nusiplaukite rankas bei fistulės ranką ir kruopščiai dezinfekuokite punkcijų vietas.

Atminkite, kad nėra reikalo ar naudos dėvėti kaukes, norint judėti ligoninės palatose, koridoriuose ar takais. Netinkamas šių priemonių naudojimas – tai išteklių eikvojimas, kuris realios ir pagrįstos būtinybės atveju gali sąlygoti didelį trūkumą.

Hemodializuojamiems pacientams, turėjusiems kontaktą su žmonėmis, turinčiais didelę tikimybę būti užsikrėtusiais, arba su žmonėmis, kurių tyrimo rezultatai vėliau buvo teigiami:

Nedelsdami kreipkitės į savo dializės įstaigą. Dializės įstaigos darbuotojai gali paprašyti laikytis kai kurių taisyklių. Be kita ko, jos gali būti sekančios:

1) Jei ligos apraiškų nėra: visą laiką dėvėkite chirurginę kaukę – atvykdami į centrą, per visą dializės trukmę ir iki išvykimo. Čiaudėdami naudokite vienkartines nosinaites ir jas išmeskite po kiekvieno vienkartinio naudojimo. Taip pat rekomenduojama kruopščiai naudotis dezinfekavimo priemonėmis.

2) Jei Jums reikia vykti į dializę, bet karščiuojate ar turite kvėpavimo takų infekcijos simptomų, greičiausiai būsite nukreiptas į skubios pagalbos skyrių ar specialų COVID-19 skyrių, kur jus įvertins skubios pagalbos darbuotojai ir infekcinių ligų specialistai.

Jei esate namų hemodializės pacientas arba peritoninės dializės pacientas, jei įmanoma, jums turėtų būti teikiama pagalba namuose, naudojantis nuotoline pagalba ar kitomis klinikinio valdymo elektroninėmis sistemomis ir papildomai apsilankant namuose sveikatos priežiūros darbuotojams, jei nusprendžiama, kad tai būtina.

Transplantuotų pacientų žiniai

Pagal ERA-EDTA EUDIAL *darbo grupės rekomendacijas*

Pacientams gyvenantiems po inksto transplantacijos susirgimo rizika yra tokia pati kaip ir visai populiacijai. Prevenciniai veiksmai mažinantys ligos sukėlėjo perdavimą yra tokie patys kuriuos rekomenduoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija: http://sam.lrv.lt/lt/news/koronavirusas/informacija-visuomenei.

Papildomos priemonės transplantuotiems pacientams:

1) rekomenduojama kiek įmanoma vengti kontaktų su žmonėmis kuriems yra pasireiškęs kosulys, čiaudulys.

2) rekomenduojama vengti kelionių į rizikingas šalis ir teritorijas. Apie rizikingas šalis ir teritorijas skaitykite plačiau: http://sam.lrv.lt/lt/naujienos/koronavirusas.

3) Kitos priemonės, kaip kaukių nešiojimas nėra patartinas.

4) Įsitikinkite, jog imunosupresinių ir kitų vaistų jums užtenka iki dviejų savaičių arba ilgiau.

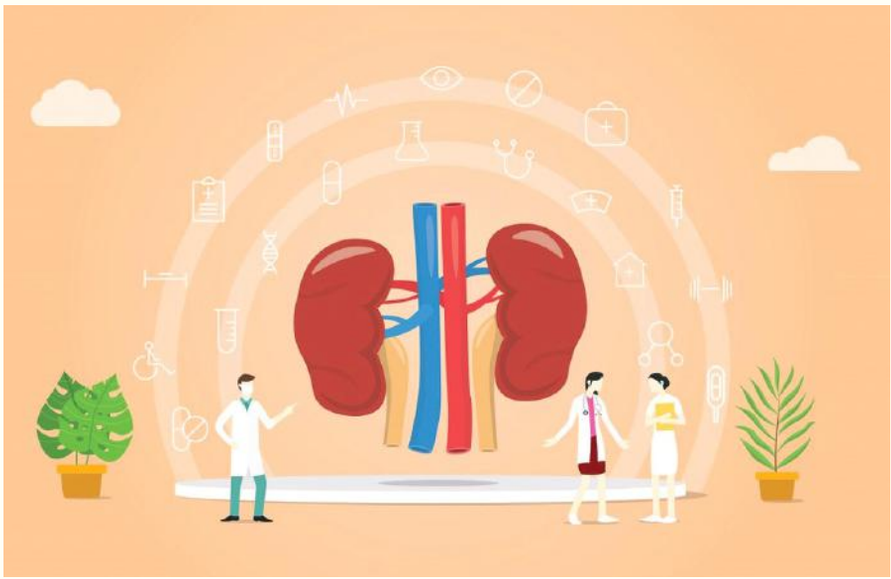

Pacientams vartojantiems imunosupresinius vaistus, vyresniems, sergantiems lėtinėmis ligomis, ligos simptomai gali būti sunkesni. Mes neturime tikslios informacijos, kad transplantuotiems pacientams COVID-19 sukelia sunkesnę klinikinę ligos išraišką. Tačiau pacientams vartojantiems imunosupresinius vaistus kiti virusai dažnai sukelia sunkesnę ligos išraišką, todėl rekomenduojama vengti tikimybės būti užkrėstam COVID-19 virusu.

Pasireiškus ligos požymiams (karščiavimas, kosulys, čiaudulys, kvėpavimo sunkumas) pacientas turėtų likti namuose ir susisiekti su šeimos gydytoju, gydytoju kuris prižiūri potransplantaciniame laikotarpyje arba karštaja koronoviruso linija tel. 1808.

Psichologės, visuomenės sveikatos mokslų daktarės, profesorės Nidos Žemaitienės rekomendacijos, kaip palaikyti gerą psichologinę savijautą

Parengta pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos informaciją

• Pasistenkite sulėtinti gyvenimo tempą ir laikytis įprasto kasdienio gyvenimo režimo (kelkitės ir eikite miegoti įprastu metu, sveikai maitinkitės, mankštinkitės, palaikykite švarą, vėdinkite patalpas, rūpinkitės buitimi).

• Kasdien raskite laiko savo pomėgiams ir kitai maloniai veiklai. Jeigu patinka, klausykitės muzikos, skaitykite, rūpinkitės augalų priežiūra, medituokite, mokykitės ir naudokite atsipalaidavimo bei kvėpavimo pratimus, pieškite, kurkite. Saviizoliacijos laikas gali tapti galimybe išbandyti kažką naujo, įgyvendinti svajones, kurioms nerasdavote laiko.

• Mažiau laiko leiskite naršydami internete. Informaciją apie COVID-19 tikrinkite ne daugiau kaip du kartus per dieną, skaitydami patikimus informacijos šaltinius (pvz., https://sam.lrv.lt/; https://www.who.int/).

• Panaudokite saviizoliacijos laiką bendravimui su artimaisiais ir kitais jums svarbiais žmonėmis.

• Stenkitės išsaugoti emocinę pusiausvyrą, pozityvų požiūrį ir ramybę. Kalbėkitės apie savo jausmus su kitais, nepasiduokite panikai. Jei užplūsta stiprus nerimas, įtampa ar stresas, išbandykite bent vieną iš žemiau rekomenduojamų pagalbos sau būdų:

✓ Nuraminkite kvėpavimą. Patogiai atsisėskite arba atsigulkite. Vieną ranką padėkite sau ant krūtinės, kitą – ant pilvo. Užmerkite akis. Kvėpuokite tik per nosį. Lėtai, ramiai ir giliai įkvėpkite ir taip pat iškvėpkite. Pajuskite, kaip įkvepiant jūsų pilvas išsipučia, o iškvepiant subliūkšta. Panaudokite vaizduotę. Įsivaizduokite, kad įkvepiate šviesą ir ramybę, o iškvepiate nerimą ir stresą. Mėgaukitės ramiu kvėpavimu, stebėdami, kaip kūnas palaipsniui atsipalaiduoja ir rimsta. Pratimą tęskite 5–10 min.

✓ Atpalaiduokite raumenis. Patogiai atsisėskite, ištieskite ir atremkite nugarą į kėdės atlošą, padėkite rankas ant kelių. Užsimerkite. Įkvėpdami stipriai stipriai suraukite ir įtempkite kaktą ir staigiai ją atleiskite. Tai pakartokite 3 kartus. Tada, palaipsniui įtempdami ir staigiai atpalaiduodami raumenis, keliaukite kūnu žemyn – stipriai įtempkite ir atpalaiduokite veidą, pečius, nugarą, krūtinę, rankas, pirštus, pilvą, sėdmenis, kojas, kojų pirštus. Pajuskite, kaip kūnas vis labiau atsipalaiduoja ir šyla. Derinkite kūno įtempimą ir atpalaidavimą su kvėpavimu. Kurį laiką pasilikite užmerktomis akimis ir vidiniu žvilgsniu „peržiūrėkite“ savo kūną. Jeigu kuri nors kūno dalis tebėra įsitempusi – 2–3 kartus pakartokite įtempimo ir atpalaidavimo pratimą toje vietoje.

✓ Perkelkite dėmesį nuo vidinių pojūčių į išorės objektus. Pasistenkite per minutę pamatyti ir įvardyti kuo daugiau spalvų savo aplinkoje; išgirskite aplinkoje 3 skirtingus garsus; pažiūrėkite pro langą – suraskite 3 pavasario ženklus; paplekšnokite savo kūną dainuodami mėgstamą dainelę. Išbandykite ir kurkite savas dėmesio perkėlimo užduotis. Domėkitės ir mokykitės naujų jums tinkančių atsipalaidavimo būdų. Naudokite juos.

• Nepamirškite, jeigu su stipriu stresu ir nerimu nebepavyksta susitvarkyti patiems, visada galima susisiekti ir pasitarti su psichologu.

Apie bendravimą su vaikais:

• Kalbėkite su vaikais apie tai, kas vyksta, nepalikite jų nuošalyje.

• Domėkitės vaikų poreikiais ir emocine savijauta. Padėkite jiems jaustis saugiai (skirkite laiko išklausymui, apkabinimui, paguodai ar kitokiai paramai). Bendraudami su vaikais stenkitės būti ramūs, nepamirškite, kad jūsų elgesys ir reakcijos daro jiems poveikį.

• Pritaikykite pateikiamą informaciją prie vaiko supratimo lygio:

✓ vaikui suprantama kalba paaiškinkite, kodėl jis neina į mokyklą ar darželį, ką saviizoliacijos laikotarpiu jis turėtų daryti ir ko vengti;

✓ pasistenkite, kad jūsų paaiškinimai nebūtų gąsdinantys ar keliantys nerimą;

✓ sudarykite vaikui galimybę klausti apie viską, kas jam rūpi ir nuoširdžiai atsakykite į visus klausimus. Prisiminkite, kad atsakymų vengimas gali padidinti jo nerimą.

• Užtikrinkite stabilų vaikų dienos režimą. Pasirūpinkite, kad jie sistemingai tęstų mokymosi veiklą, padėtų namų ruošoje ir turėtų pakankamai laiko aktyviems žaidimams, mėgstamai veiklai, buvimui gryname ore bei miegui.

• Jeigu vaiko emocinė savijauta jums kelia nerimą ar susiduriate su kitais jo priežiūros iššūkiais, pasitarkite su psichologu.

Apie paramą pagyvenusiems ir kitiems pažeidžiamiems žmonėms

Prisiminkime, bet kokiose ekstremalioje situacijose pagyvenę ir ribotai galintys savimi pasirūpinti žmonės yra itin pažeidžiami. Tai, kaip gebama pasirūpinti pažeidžiamiausiais nariais, parodo visuomenės brandą. Saviizoliacijos laikotarpiu turime puikią galimybę prasmingai leisti laiką rūpindamiesi kitais.

Parodykite, kad jie yra svarbūs ir jums rūpi. Reguliariai pasidomėkite jų nuotaika, poreikiais, savijauta. Pasikalbėkite apie tai, kas jiems tuo metu svarbu. Bendravimas su kitais reikalingas visiems, tačiau jis ypač svarbus tiems, kurie yra vieniši.

Padėkite susiorientuoti sveikatos išsaugojimui svarbios informacijos sraute. Patarkite, kaip epidemijos laikotarpiu jie turėtų rūpintis savo higiena ir sveikata. Paaiškinkite, kaip reikėtų elgtis, jei pablogėtų sveikata.

Padėkite pasinaudoti technologijomis nuotoliniu būdu apmokant sąskaitas, užsisakant maistą, medikamentus ar kitas būtinas prekes.

Aktuali informacija apie vaistų įsigijimą pacientams karantino metu

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos informacija

Šalyje paskelbus karantiną, sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo Aurelijaus Verygos nurodymu, receptinius vaistų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių galima įsigyti neišvykus iš namų, tam pasitelkiant įgaliotus žmones.

Jei nereceptinių vaistų reikia nedelsiant arba reikia įsigyti receptinių vaistų ar kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių pagal receptą, pirmiausia rekomenduojama kreiptis pagalbos į šeimos narius ar draugus, kuriems nėra taikomas izoliavimosi režimas.

Tam, kad įgaliotinis galėtų nupirkti vaistus pagal kito asmens elektroninį receptą, pacientas privalo e. sveikatos portale www.esveikata.lt suteikti teisę savo atstovui tai padaryti.

Jeigu pacientas neturi galimybės pats internetu paskirti savo įgaliotinio, turėtų paprašyti gydytojo, kuris, išrašydamas e. receptą, gali iškart nurodyti paciento pageidaujamą asmenį. Pažymėtina, kad įgaliotinis taip pat turi patvirtinti atstovavimą prisijungęs prie savo paskyros www.esveikata.lt. Tokiu būdu jis gali nupirkti pacientui išrašytus vaistus vaistinėje, pateikęs farmacijos specialistui savo asmens dokumentą.

Jeigu nėra galimybių įgalioti kito žmogaus e. sveikatos portale, tuomet pacientas savo įgaliotiniui gali pasakyti savo vardą, pavardę ir asmens kodą, kuriuos pastarasis nurodys vaistinėje dirbančiam farmacijos specialistui. Tuomet vaistininkas galės prisijungti prie paciento e. receptų.

Jei kompensuojamieji vaistai ar kompensuojamosios medicinos pagalbos priemonės įsigyjamos pagal popierinį receptą, paciento asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų pateikti nereikia.

Primename, kad pacientams yra sudaryta galimybė į gydytoją kreiptis nuotoliniu būdu, t. y. be fizinio apsilankymo. Esant indikacijoms gydantis gydytojas pacientui reikalingus receptinius vaistus ar medicinos priežiūros priemones išrašys nuotoliniu būdu.

Nereceptinius vaistus ir kitas vaistinių prekes rekomenduojama įsigyti nuotoliniu būdu.

Parengtos rekomendacijos dializės pacientams ir personalui

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos informacija

Paskelbto karantino metu visiems pacientams, kuriems reikalingos dializės procedūros, turi būti užtikrintas šių paslaugų teikimas, o šias paslaugas teikiantis medicinos personalas turėtų būti apmokytas apie koronaviruso (COVID-19) epidemiją ir prevencines priemones.

Pacientai, kuriems atliekama dializė, yra rizikos grupėje, tad labai svarbu, kad medicinos personalas imtųsi visų įmanomų saugumo priemonių, užtikrintų sugriežtintas higienos sąlygas, laiku identifikuotų naujus susirgimus. Visas dializės skyriaus personalas turi dėvėti chirurgines kaukes ir akių apsaugą, dirbdami su visais pacientais, vilkėti medicininius drabužius ir avalynę. Būtina griežta rankų ir kvėpavimo higiena, kaip numatyta bendrose rekomendacijose.

Saugumo taisyklių turi laikytis ir pacientai – dažnai plauti arba dezinfekuoti rankas, laikytis kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo. Tarp jų lovų turi būti išlaikomas bent metro atstumas, reguliariai vėdinamos patalpos, kuriose atliekamos procedūros, dezinfekuojami paviršiai. Pacientams dėl saugumo gali būti pakeistas hemodializės režimas, procedūros diena, pamaina ar centras, paprašyta atvykti individualiu transportu.

Tuo atveju, jeigu dializė atliekama namuose (Lietuvoje – peritoninė dializė), pacientai turėtų būti konsultuojami nuotoliniu būdu arba vizituojami namuose. Pacientai, kuriems reikia atlikti su dializės prieiga susijusias operacijas, prieš tai turėtų būti ištiriami dėl koronaviruso.

Jeigu pacientas, kuriam atliekama hemodializė, priklauso žmonių grupei, kurie turi būti izoliuoti karantino metu, jam procedūros turi būti atliekamos kitoje patalpoje bei pamainoje arba net kitame dializės centre. Rekomenduojama, kad procedūrą tokiems pacientams atliktų atskira medikų komanda pagal specialias rekomendacijas. Patvirtinus koronaviruso infekciją, pacientai gali būti arba hospitalizuoti ir dializės tęsiamos ligoninės sąlygomis, arba esant lengvai formai – atvykti į dializės centrą, kuriame nėra sąlyčio su neinfekuotų ir izoliuotų dializės pacientų srautais.

Medicinos darbuotojai bei pacientai turi naudoti visas rekomenduojamas apsaugos priemones ir būti laiku ištirti, kad koronaviruso plitimas nesukeltų pavojaus dializės bendruomenėje.

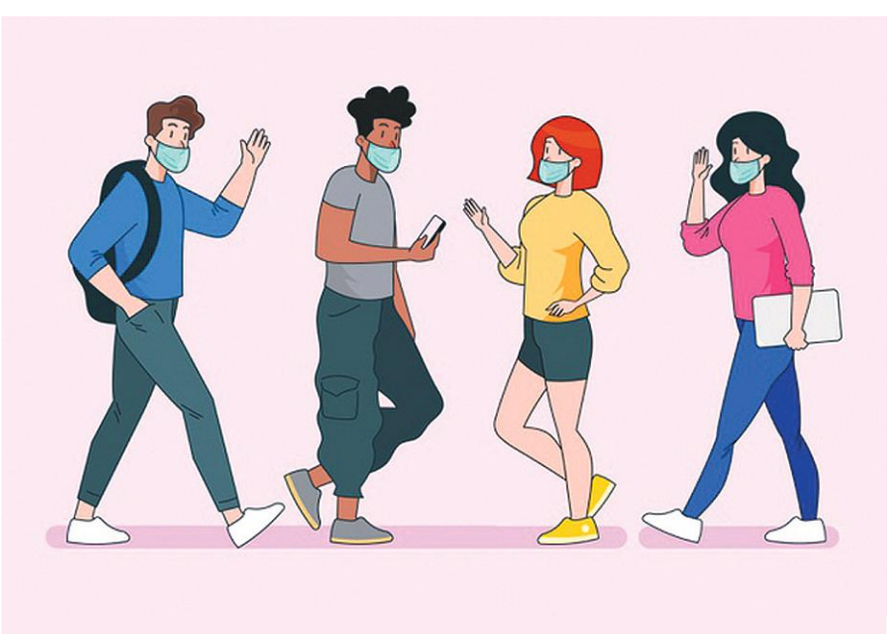

TEISINĖ INFORMACIJA

Negalios terminą pratęsime automatiškai

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie SADM informacija

Jeigu karantino metu baigiasi Jums nustatytas neįgalumo ar darbingumo lygių arba specialiųjų poreikių terminas į NDNT kreiptis nereikia – negalios **terminas bus pratęstas automatiškai iki karantino galiojimo pabaigos ir dar 30 kalendorinių dienų pasibaigus karantinui** (nuo termino pasibaigimo dienos). Atkreipiame dėmesį, kad pratęsus negalios terminą nauji dokumentai išduodami nebus. Apie pratęstą terminą išmokas mokančios institucijos bus informuotos, asmenims tuo rūpintis nereikia.

Į NDNT kreipiatės pirmą kartą?

Jeigu turite siuntimą į NDNT ir dėl negalios nustatymo kreipiatės pirmą kartą, vizito į NDNT karantino metu iš anksto registruokitės internetu arba **dokumentus atsiųskite paštu arba el. paštu** dokumentai@ndnt.lt.

Prašymų formas ir informaciją apie kitus reikalingus pateikti dokumentus galite rasti NDNT interneto svetainėje www.ndnt.lt.

Gavę dokumentus, **dėl** asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti **klausimyno užpildymo su Jumis susisiekseime telefonu arba el. paštu.**

(*pagrindas: Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020-03-19 sprendimas Nr. V-387*).

Tuo tarpu, dėl negalios nustatymo registruokitės internetu

www.ndnt.lt/Elektroninės paslaugos/Išankstinė registracija
arba per **E. valdžios vartus**
Registracijos patvirtinimas su nurodytu atvykimo laiku
Jums bus išsiųstas SMS žinute.

NAUDA:

- Rezervuosite Jums patogų apsilankymo laiką.
- Rezervacijos lange būsite informuotas, kokius dokumentus turite atvykdamas atsinešti į NDNT.
- Nelauksite eilėje.
- Galėsite užregistruoti atstovaujamus asmenis.

Kontaktai:

Vilniuje	(8 5) 233 3320
Kaune	(8 37) 31 4177
Klaipėdoje	(8 46) 41 2470
Šiauliuose	(8 41) 52 3387
Alytuje	(8 315) 39 880
Marijampolėje	(8 343) 53 576
Plungėje	(8 448) 53 656
Tauragėje	(8 446) 61 887
Utenoje	(8 389) 49 240
Panevėžyje	(8 45) 46 4677
Biržuose	(8 450) 31 077

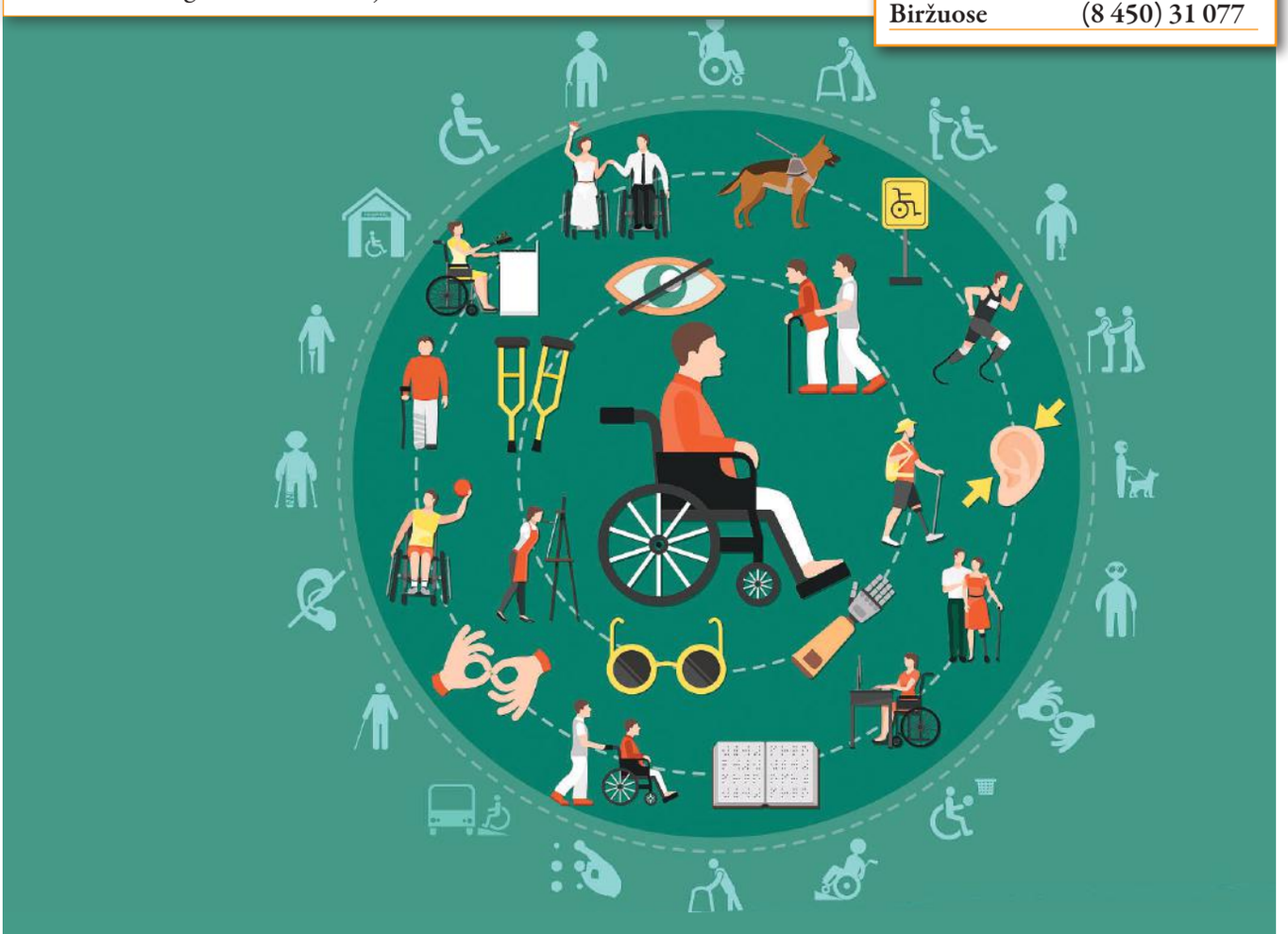

Kauno ir Santaros klinikų Nefrologijos klinikos pacientų po inkstų transplantacijos ambulatorinės priežiūros tvarka

Informacija pacientams parengta doc. RŪTOS VAIČIŪNIENĖS, *patvirtinta prof.* INGOS ARŪNĖS BUMBLYTĖS, *papildyta Santaros klinikų pateikta informacija*

Vadovaujantis LR Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 270 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ 3.4.2 papunkčiu ir siekiant užkirsti kelią tolesniam naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimui, Kauno klinikose stabdomos planinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos nuo 2020 m. kovo mėn. 16 dienos.

• **Pacientai, prieš atvykdami konsultacijai, turi telefonu paskambinti gydytojui nefrologui.** Gydytojas nefrologas įvertins, ar paciento atvykimą į konsultaciją galima atidėti ir tokiu atveju konsultaciją bei vaistų išrašymą atlikti nuotoliniu būdu. Gydytojas nefrologas dėl kiekvieno paciento atvykimo nuspręs individualiai. Jis vertins laikotarpį po transplantacijos bei klinikinę situaciją (pirmuosius 3–6 mėn. po transplantacijos, kuomet paciento būklė gali greitai keistis, rekomenduojama atvykti planinėms konsultacijoms).

• **Iš COVID-19 epidemijos židinių** grįžusių ir/ar su galimai užsikrėtusiais kontaktavusių pacientų po inksto transplantacijos prašome savarankiškai į kliniką nevykti. Aptarkite Jus neraminančius klausimus su jus gydančiu nefrologu bei visą parą veikiančios karštosios linijos specialistais **tel. 1808.** Informuokite juos, kad esate po transplantacijos.

• **Jei sukarščiavote,** o karščiavimas lydimas kosulio bei dusulio, ypač jei turėjote kontaktą su sergančiais ar galimai užsikrėtusiais COVID-19 virusu, nevykite pas šeimos gydytoją ar gydytoją nefrologą. Skambinkite visą parą veikiančios karštosios linijos specialistams tel. 1808 (informuokite, kad esate po transplantacijos) arba gydytojui nefrologui į konsultacinę poliklinikę aukščiau nurodytais numeriais. Nedarbo laiku skambinkite Detoksikacijos skyriaus budinčiam gydytojui nefrologui **tel. +370 37 326545**.

• **Jei jums bus nustatyta COVID-19** infekcija ir būsite gydomas Kauno klinikinės ligoninės ar kito miesto infekcinių ligų padalinyje, dėl transplantuoto inksto būklės bus konsultuojamasi su gydytoju nefrologu.

• **Visais kitais atvejais,** kai pablogėja jūsų sveikatos būklė, pirmiausia susisiekite telefonu su Konsultacinės poliklinikos gydytoju – nefrologu, o nedarbo laiku su Detoksikacijos skyriaus budinčiu gydytoju nefrologu **tel. +370 37 326545**.

• Savarankiškai į Kauno klinikų Skubios pagalbos skyrių atvykusių asmenų būklė, nepriklausomai nuo kreipimosi priežasties, bus vertinama specialiai tam skirtoje klinikos prieigose įrengtoje palapinėje. Atmetus galimus kontaktus su koronavirusu infekuotais asmenimis bei esant normaliai kūno temperatūrai, pacientai bus įleidžiami į skyrių, kitais atvejais – atskiru keliu palydimi į vieną iš skyriaus izoliatorių, taip apsaugant kitus mūsų pacientus bei darbuotojus nuo galimo kontakto. Skubi pagalba pacientams teikiama ne jų atvykimo laiko, o būklės sunkumo prioriteto tvarka. Todėl vienu metu Skubios pagalbos skyriuje esant dideliam skaičiui sunkios būklės pacientų, atvykusiųjų dėl nežymių sveikatos sutrikimų gydymas gali užtrukti. Prašome kantrybės ir supratingumo šiuo laikotarpiu.

• Jei būtumėte vežami ištyrimui į infekcinių ligų padalinius, prašau informuoti gydytoją nefrologą Konsultacinėje poliklinikoje, o nedarbo metu Detoksikacijos skyriaus gydytoją nefrologą. **Nepamirškite su savimi pasiimti savo imunosupresantų ir kitų vartojamų vaistų!**

Savavališkai nenutraukite jokių vartojamų vaistų ir be gydytojo leidimo nepradėkite vartoti naujų!

Informacija gydytojams, prižiūrintiems izoliuotą COVID-19 sergantį pacientą po inksto transplantacijos

Pacientui po inksto transplantacijos, stacionarizuotam dėl COVID-19 infekcijos, gali prireikti koreguoti imunosupresiją. Prašome skambinti dėl nuotolinės konsultacijos budinčiam nefrologui (sujungimas per skubią pagalbą – +370 37326308).

Esant neaiškumams dėl paciento po inksto transplantacijos priežiūros, skambinkite gydytojui nefrologui į konsultacinę poliklinikę 8–17 val. šiais telefonais:

LSMUL Kauno klinikų Konsultacinė poliklinika	VUL Santaros klinikų Konsultacijų poliklinika
317 kab. +370 37 703458 325 kab. +370 37 326808 327 kab. +370 37 787325	504 kab. +370 5 2501673 506 kab. +370 5 2365153 512 kab. +370 5 2501876 518 kab. +370 5 2501354
Nedarbo laiku – budinčiam gydytojui nefrologui (sujungimas per skubią pagalbą) – +370 37 326308	Budintis gydytojas nefrologas +370 61007121

Karantinas – rimtas išbandymas ir donoro organo laukiantiems, ir transplantuotiems žmonėms

Nacionalinio transplantacijos biuro prie SADM informacija

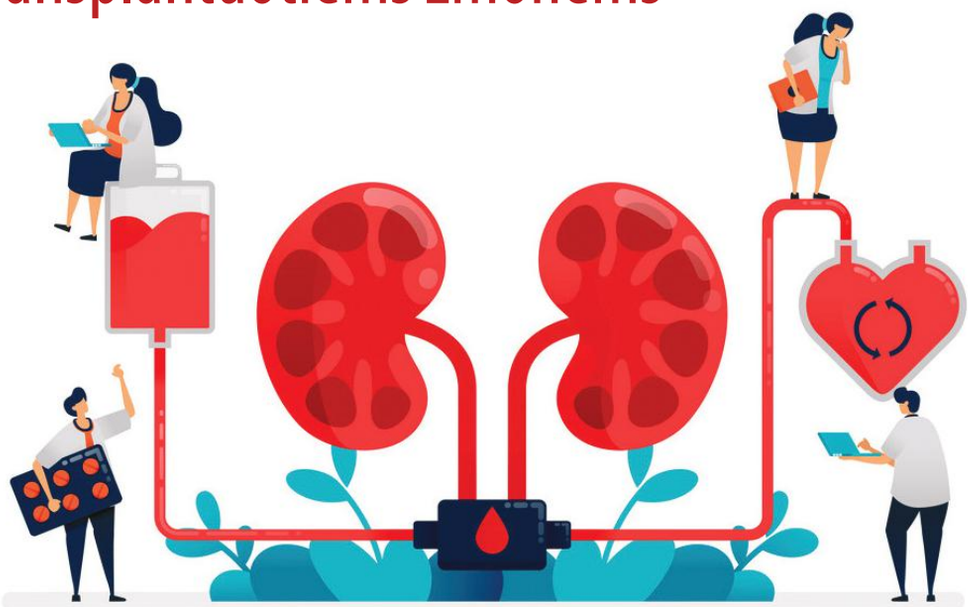

Transplantacijos laukiantys žmonės ir gyvenantys su transplantuotu organu priklauso rizikos grupei, nes jų imuninė sistema yra silpna, virusinės infekcijos yra žymiai pavojingesnės nei sveikiems žmonėms.

Pacientų skaudulius ir žmones varginančius klausimus išklauso ir patarimų duoda Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ narės, į kurias dažniausiai ir kreipiasi pacientai, kasdien susiduriantys su iššūkiais. „Gyvasties“ prezidentė Aušra Degutytė sako, kad per karantiną skambučių ir prašymų patarti, paaiškinti ir padėti, sulaukia labai daug – tam susikūrė ir grupės socialiniuose tinkluose, kur dalijamasi svarbia informacija dėl vaistų išsirašymo nuotoliniu būdu, dalinamasi ir patirtimis bei patarimais.

Dializuojami pacientai, tie, kurių inkstai neveikia ir kas antrą dieną turi lankytis dializės centruose, turi būti ypač saugomi nuo infekcijų. Tačiau tą padaryti sunkiai sekasi – apsaugos priemonių turi retas pacientas, transporto priemonėse sudėtinga išlaikyti atstumą. Turint galvoje, kad dializės centruose turi lankytis vyresni žmonės, kurie serga ir lėtinėmis ligomis, tai jų apsauga turėtų būti ypač kruopšti.

Irma Juodienė, Kauno krašto nefrologinių ligonių draugijos „*Kauno Gyvastis*“ pirmininkė, sako, kad ir apsauga šiems žmonėms ir visokia pagalba – gyvybiškai būtina, nes žmonės panikuoja dėl to, kad jų apsauga yra jokia: „Į dializės centrus autobusiuke juos veža po 5 ar 7, apsaugos priemonių jie neturi. Yra pacientų, kurie gavo po vieną kaukę. Tačiau kai reikia važiuoti atlikti dializių po 2–3 kartus per savaitę, tai ta viena kaukė yra tas pats kas nieko. Tai ir galvojam, kad esam vieni iš tų „surūšiuotų“, deja“.

Rūpindamiesi likimo bičiuliais ir ieškodami išeičių, „Kauno Gyvastis“ nariai sutelkė savo artimuosius ir draugus – paprašė paaukoti pinigų respiratoriams: „Užsakėme 2000 respiratorių iš Kinijos. Tokiu būdu stengiamės gesinti apsaugos priemonių stygiaus gaisrą. Na, žinoma, dar už tą apsaugą turėsime sumokėti ir pridėtinės vertės mokestį, ir akcizą – bus auksiniai respiratoriai. Bet kitos išeities neturime“, – sako I. Juodienė.

Dar vienas svarbus dalykas, apie ką būtina kalbėti – tai psichologinė pagalba. „Kauno Gyvastis“ rūpinasi ir šia sritimi: „Iškart paskelbus karantiną savo nariams išsiuntėme trumpąsias žinutes su kvietimu kreiptis, jei kažko reikia – patarimų ar pagalbos. Kartą per savaitę siunčiame tokias žinutes – kad žmonės nesijaustų palikti likimo valiai. Net ir psichologė yra visada ONLINE – kai pacientai kreipiasi, ji pasirengusi talkinti“, – pasakoja su transplantuotu inkstu gyvenanti I. Juodienė. – Mums talkina ir pagalbininkai, kurie yra sveiki ir gali parūpinti medikamentų ar maisto produktų iš parduotuvės nupirkti. Svarbu, kad žmonės kreiptųsi. Mes, sergantieji, turime palaikyti ir paremti vieni kitus, nes iš kitur pagalbos nesulaukiame“.

Nacionalinio transplantacijos biuro prie SAM vadovas Artūras Bagotyrius kviečia visus, kurie savo aplinkoje turi ar pažįsta transplantacijos laukiantį recipientą ar gyvenantį su transplantuotu organu, parūpinti jiems maisto produktų ar medikamentų, kad šie žmonės galėtų neiti į viešas vietas – į vaistinę, parduotuvę – kur tikimybė užsikrėsti infekcinėmis ligomis yra labai didelė: „Padėkime jiems apsisaugoti. O būdami kartu namuose su savo artimaisiais, pasikalbėkite apie organų donorystę ir kviečiu užpildyti sutikimą elektroniniu būdu“.

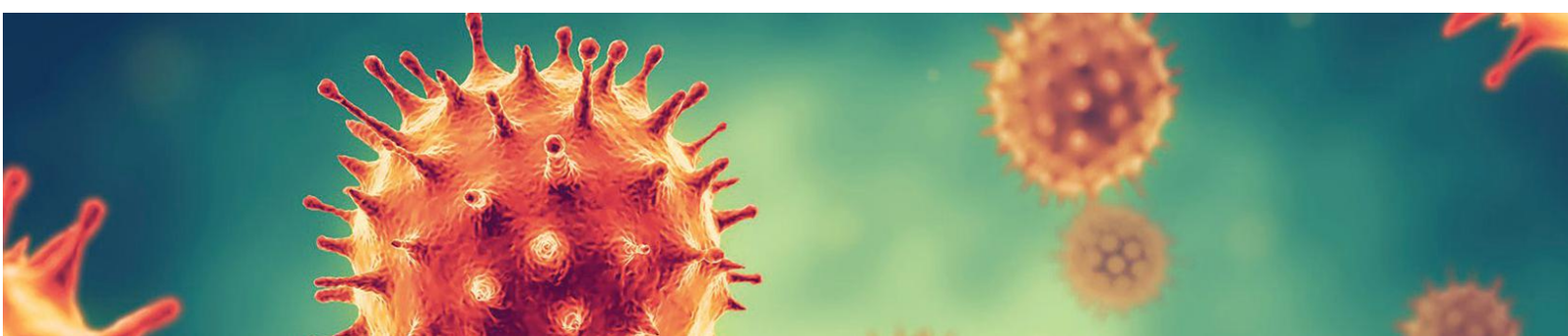

Karantino metu atliktos **13 organų persodinimo operacijos,** planinės šiuo metu – sustabdytos

Nacionalinio transplantacijos biuro prie SADM informacija

Nuo kovo mėnesio 16 dienos, kai buvo paskelbtas karantinas, iki balandžio 7 dienos mūsų šalyje atlikta 13 organų ir audinių transplantacijų: 1 kepenų, 8 inksto, 4 ragenos.

Nacionalinio transplantacijos biuro prie SAM direktorius Artūras Bagotyrius Pasaulinės sveikatos dienos proga dėkoja medikams, kurie dirba ypatingomis sąlygomis: „Medikų darbe pastaruoju metu ypač daug įtampos, tačiau jie ir toliau atsakingai dirba ir donorystės bei transplantacijos srityje. Papildomai dėl plintančios COVID – 19 infekcijos tiriami ir donorai, ir recipientai, kurie iškviečiami transplantacijai“.

Lietuvos transplantologų asociacijos prezidentas doc. Vitalijus Sokolovas pandemijos metą vertina kaip ypatingą laikotarpį transplantuotiems žmonėms: „Didžiausias rūpestis, kaip apsaugoti žmones po transplantacijos, kurių imunitetas yra silpnas. Jie gyvena su didele dovana – su dovanotu organu, kurį gavo iš mirusio žmogaus artimųjų, apimtų sielvarto ir skausmo. Transplantologų asociacija ieško galimybių aprūpinti apsaugos priemonėmis, prie šio darbo prisideda ir patys transplantuotieji – aukoja apsaugos priemones kitiems recipientams apsaugoti“.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Organų donorų programos vadovas Tomas Tamošuitis sako, jog reikia nepamiršti, kad dažnai transplantacija yra vienintelis gyvybę gelbstintis gydymo metodas ir vien dėl numanomų grėsmių palikti žmones be tokio gydymo negalime: „Manau, kad situaciją Lietuvoje reikia vertinti labai blaiviai ir objektyviai bei medicinos sistemai prisitaikyti taip, kad geriausiai galėtumėme padėti mūsų pacientams“.

Direktorius A. Bagotyrius informuoja, kad vyksta nuolatinis darbas ir su užsienio klinikomis, su kuriomis bendraujama dėl organų mainų: „Ir su tarptautine Eurotransplant organizacija, ir per organų mainų IT platformą FOEDUS vyksta nuolatinė komunikacija dėl galimų donorystės procesų. Kitos šalys taip pat susiduria su pandemijos iššūkiais – kai kurios šalys stabdo transplantacijas (pavyzdžiui, Bulgarija), kitos šalys prašo dovanojamus organus išimti išsiunčiančios šalies chirurgų, kad būtų kuo mažesnis gydytojų judėjimas iš vienos įstaigos į kitą. Tačiau svarbiausia, kad organų donorystė ir transplantacija suteikia viltį pasveikti sunkiai sergantiems ligoniams“.

Per pirmąjį šių metų ketvirtį smegenų mirtis konstatuota 27 mirusiems žmonėms. Iš jų efektyviais tapo 9, artimųjų prieštaravimas sudaro 42 procentus. Artimiesiems sutikus, buvo paimti organai ir audiniai – atliktos 6 kepenų, 3 širdies, 19 inksto (iš jų dvi transplantacijos atliktos iš gyvo donoro), paimta 10 ragenų (4 ragenos transplantuotos, 6 saugomos audinių banke). Kovo mėnesį, kai įprastą gyvenimą sustabdė karantinas, atlikta 12 transplantacijų: 2 kepenų, 6 inksto ir 4 ragenos. Nuo metų pradžios iš viso atliktos 32 transplantacijos. Palyginimui – pernai per tą patį laikotarpį smegenų mirtis konstatuota 22 mirusiesiems, 9 iš jų tapo efektyvūs, atliktos 25 transplantacijos: 15 inksto (iš jų viena iš gyvo donoro), 1 širdies, 5 kepenų ir 4 ragenos.

Iš viso šiemet pasirašyti 886 sutikimai donorystei po mirties. Nacionalinis transplantacijos biuras primena, kad sutikimą donorystei po mirties galima pasirašyti internetu: tai šiuo metu yra vienintelis būdas – greitas ir saugus, neišeinant iš namų. Svarbiausia prisiminti, jog kiekvienas iš mūsų galime prisidėti prie šio kilnaus ir prasmingo darbo – gyvybės išgelbėjimo.

RENGINIAI

Paskaita apie donorystę Vilkaviškio rajono mokykloje

Donorystė – tai kilniausias žmogaus poelgis, išeinant iš šio gyvenimo, dovanoti savo audinius, ląsteles ar organus kito žmogaus gyvybei išgelbėti arba jo gyvenimo kokybei pagerinti. Siekiant formuoti teigiamą mokinių požiūrį į organų donorystę ir transplantaciją, Vilkaviškio r. Alvito mokykloje-daugiafunkciame centre kovo 6 dieną lankėsi viešnios iš Nacionalinio transplantacijos biuro prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Vilkaviškio rajono nefrologinių ligonių draugijos pirmininkas Vitas Jablonskis.

Lektorės A. Būziuvienė ir D. Žvirinskienė skaitė pranešimą vyresniesiems mokiniams „Ko verta organų donorystės dovana?". Visi susimąstę klausėsi kompetentingos informacijos apie donorystės modelius Lietuvoje, transplantacijos rūšis, kas gali tapti donoru ir kaip tampama recipientu. Lietuvoje 2020 m. vasario 29 d. duomenimis organų transplantacijos laukia 402 recipientai, iš kurių – 15 vaikai. Laukiančiųjų eilė yra žymiai didesnė nei donorų skaičius. Ir taip yra visame pasaulyje. Šiuo metu vis daugiau žmonių ryžtasi paaukoti artimojo organus po jo mirties, tačiau dar kilnesnis poelgis – dovanoti organą (inkstą) artimam žmogui, kai esi gyvas. Padovanotas inkstas sergančiajam prilygsta padovanotam gyvenimui.

Tikimės, kad nuoširdžios A. Būziuvienės paskaitos metu moksleiviai suprato, jog be tolerantiško ir kilnaus visuomenės požiūrio bei palaikymo organų donorystė ir transplantacija tiesiog neįmanoma. Galbūt šis susitikimas paskatins mokinius padaryti gerą darbą, padės tinkamu momentu nuspręsti tapti tuo asmeniu, kuris ligoniui pagelbės grįžti į visavertį gyvenimą ar netgi išgelbės gyvybę. Niekas iš mūsų nėra apsaugotas nuo ligų ir bet kada galime atsidurti laukiančiųjų organų transplantacijos eilėje. Tad šis susitikimas ir kalbėjimas yra labai svarbus žingsnis mažinant visuomenės abejingumą organų donorystei.

Renginį organizavo visuomenė sveikatos specialistė R. Tamošaitienė.

Parodoje „Sveikatos dienos“ dalyvavo ir „Kauno Gyvastis“

Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ parengta informacija

Baigiantis vasariui Kaune, „Žalgirio“ arenoje, vykusi paroda „Sveikatos dienos 2020“ jau 12-ąjį kartą sukvietė visus, neabejingus savo ir artimųjų sveikatai. Parodoje buvo galima susipažinti su sveikatos priežiūros, gydymo, reabilitacijos įstaigų, įvairių organizacijų teikiamomis paslaugomis, sveikatai ir sveikai gyvensenai skirtais gaminiais.

Kasmet parodoje dalyvauja ir Kauno krašto nefrologinių ligonių draugija „Kauno Gyvastis“. Dalyvavimo parodoje tikslas – paskatinti žmones labiau rūpintis savo sveikata, nepražiūrėti ligos, padėti sergantiems. Parodoje siekiama atkreipti dėmesį ir į organų donorystę bei suteikti visą reikalingą informciją besidomintiems šia tema.

„Kauno Gyvasties“ nariai, patys patyrę organų transplantacijas, bendrauja su parodos lankytojais, skatina šeimose kalbėtis apie organų donorystę. „Daugelis žino, kad labai svarbu kasdien išgerti apie 1,5–2 l vandens, bet mažai kas girdėję, jog inkstų, širdies ar plaučių nepakankamumas gali išsivystyti po gripo komplikacijos ar apsinuodijus vaistais. Tai ypač aktualu šiuo metu, kai yra nemažas gripo ir peršalimo ligų protrūkis“, – kalbėjo „Kauno Gyvasties“ pirmininkė Irma Juodienė, kuri 20 metų gyvena su dovanotu inkstu.

Ji lankytojams sakė, koks svarbus yra pokalbis šeimoje apie savo apsisprendimą dėl donorystės. Kaip žinia, jei asmuo yra užpildęs sutikimą ir turi donoro kortelę, vis tiek lemiamu momentu, nustačius smegenų mirtį, jo artimieji priima galutinį sprendimą. Tik nuo artimųjų valios priklauso, ar bus išgelbėtos kitų gyvybės.

Parodos dalyvių akį traukė ir „Kauno Gyvasties“ stende demonstruota kūno tapybos fotoparoda „2gyvenimai“, kviečianti visuomenės narius atkreipti dėmesį į organų donorystę bei skatinanti pasikalbėti apie tai su savo šeimos nariais. Šio projekto sumanytoja Ieva Meškauskaitė sako, kad fotografijomis siekiama perteikti donoro ir recipiento, gavusio donoro organą, ryšį, todėl visose fotografijose matomi du žmonės, kuriems susijungus, matomas nutapytas organas.

Parodoje netrūko ir labai įvairių sveikatingumo aspektų liečiančių organizacijų bei įvairių projektų. Sužinoti apie sveikatai palankius gaminius, susipažinti su gydymo ir reabilitacijos naujienomis, išgirsti sveikos gyvensenos patarimų buvo galima ne tik apsilankius parodos dalyvių stenduose, bet ir seminaruose, kurie vyko visas tris parodos dienas.

Jų temos labai įvairios – sveikas gyvenimo būdas, mitybos įtaka sveikatai, fizinės ir emocinės sveikatos atkūrimas ir kt. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamento Užkrečiamųjų ligų valdymo skyriaus specialistai seminaruose pristatė priemones, padedančias apsisaugoti nu sezoninio gripo.

Lankytojai turėjo progą pamatyti režisierės Aušros Žukaitės-Kupčiūnienės režisuotą meno terapijos spektaklį „Nenugalimieji“, paremtą tikromis vėžiu sergančiųjų istorijomis ir išgyvenimais. Jautraus spektaklio tikslas – priversti susimąstyti apie gyvenimo vertybes, į mums skirtus iššūkius ir aplinkybes pažvelgti kitomis akimis.

Gautos brangios dovanos – kaukės, respiratoriai ir dezinfekcinis skystis

Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ parengta informacija

Prasidėjus karantinui Asociacija „Gyvastis“ kreipėsi į kelis fondus ir iniciatyvas dėl asmens apsaugos priemonių dializuojamiems asmenims ir gyvenantiems su persodintu organu. Visi šie asmenys yra priskiriami padidintos rizikos grupei: dializuojami kas antrą dieną turi vykti į gyvybiškai svarbias dializės procedūras, o transplantuoti asmenys vartoja vaistus slopinančius jų imunitetą.

Už visokeriopą pagalbą bei suteiktas minėtas apsaugos priemones norime padėkoti:

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, iš kurios gauta 40 vnt. respiratorių ir 25 litrai dezinfekcinio skysčio. Priemonės skirtos nevyriausybinėms organizacijoms, dirbančioms su negalią turinčiais asmenimis. Lietuvos negalios organizacijų forumas (LNF) kartu su LR Seimo nariu Justu Džiugeliu atkreipė ministerijos dėmesį, kad apsaugos priemonės būtinos ir nevyriausybinėms organizacijoms, kurios karantino metu teikia pagalbą žmonėms.

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijai, kuri skyrė 100 vnt. veido skydelių.

Esame labai dėkingi žurnalisto Andriaus Tapino „Laisvės TV“ inicijuotam projektui „Laikykitės, medikai“. Gauta 500 vnt. medžiaginių kaukių, 600 vnt. respiratorių ir 1000 vnt. medicininių kaukių. Taip pat, mus pasiekė siunta su 300 vnt respiratorių iš BKgroup. Esame dėkingi Ekodumui, kuris pristatė 200 vnt. dezinfekcinio skysčio po 120 ml.

Lietuvos transplantologų asociacijos vadovas doc. Vitalijus Sokolovas, kreipėsi į visuomenę su pagalbos šauksmu, kad galėtume aprūpinti žmones, gyvenančius po organo transplantacijos, asmens apsaugos priemonėmis. Ir štai, atvežta gauta parama: 100 l dezinfekcinio skysčio, 800 vnt. respiratorių FFP2, 1200 vnt. medicininių kaukių.

Visos priemonės bus paskirstytos per „Gyvasties“ skyrių pirmininkus.

Su didžiule pagarba medikams,
kurie dirba dėl mūsų, galvoja apie mus. Mes meldžiamės už jus.

Su didžiuliu dėkingumu įmonėms bei iniciatyvoms,
kurios telkiasi kartu ir ištiesia pagalbos ranką vardan kitų gerovės!

AČIŪ, KAD MUMS RAŠOTE

Pavasaris „Klaipėdos „Gyvastyje“

RIMA PETROLIENĖ, *VLNL draugijos „Klaipėdos „Gyvasties“ narė*

2020-aisiais pradėjome vykdyti Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektą.

Kaip ir ankščiau, renkamės dienos užimtumo grupėse, kuriose gauname reikiamą informaciją, pagalbą ir mes, ir mūsų šeimos nariai. Sunkiau vaikštančius ir blogai matančius į gydymo įstaigas, bei užsiėmimus vežioja šias paslaugas teikiantis asmeninis asistentas. Su dideliu džiaugsmu, po metų pertraukos, vėl grįžome į meno terapijos ir šokių būrelius. Taip norisi kurti ir išreikšti save. Reikia pamatyti mūsų akis, šypsenas, pajausti gerą nuotaiką ir pasitenkinimą, bendrystės jausmą būnant, veikiant kartu.

Kovo 1 dieną, mūsų pirmininkės, Daivos Dragūnienės dėka, galėjome už simbolinę kainą pamatyti O. Koršunovo spektaklį „Mūsų klasė“. Daiva padeda žmonėms rašyti skundus į Neįgalumo ir darningumo nustatymo tarnybą, kai neįgalusis jaučia, jog buvo jo atžvilgiu priimtas neteisingas sprendimas. Renatai iš Šventosios neskyrė spec. poreikių, tačiau po skundo buvo paskirti, Kastyčiui iš Šilutės užrašė 50% darbingumą – po peržiūrėjimo 25%. Gana keista, kai abi klaidas padarė Klaipėdos III skyriaus vedėja Anžela Laureckienė.

Kasmet renkame paramą, kuri šiemet sumažėjo nuo 2 iki 1,2 procento. Prašome gydytojų, artimųjų, bei dar dirbančių mūsų narių.

Labai gaila, kad dėl koronaviruso stabdomos veiklos, bet manome padirbėsime daugiau vasarą.

Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projekto veikla finansuojama Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Klaipėdos miesto savivaldybės lėšomis.

Suvalkijos „Gyvasties“ metų pradžia

ILONA MASAITIENĖ, *Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ Marijampolės skyriaus projekto vadovė*

Marijampolės „Gyvasties“ nariai metus pradėjome tomis pačiomis neįgaliųjų dienos užimtumo veiklomis: pokalbiais savipagalbos grupėse, susitikimais su neįgaliųjų šeimos nariais, reikalinga ir naudinga individualia pagalba neįgaliajam, meninių gebėjimų lavinimu. Kadangi šiemet nusprendėme surengti ypatingą velykinių darbų parodą miesto bibliotekoje, ruošiamės aktyviai ir intensyviai. Kad išbustume ir diena būtų darbinga padarome apšilimo mankštą ir dirbame, trumpa pietų pertraukėlė ir dirbame, popiečio arbata ir vėl dirbame. Organizacijoje turime aktyvių sportiškų žmonių, todėl stengiamės nepraleisti ir sporto rungčių.

Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projekto veikla finansuojama Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Marijampolės miesto savivaldybės lėšomis.

„Kauno Gyvasties“ pavasaris kartu su eileraščiais

JELENA LUKOŠEVIČIENĖ,
KKNLD „Kauno Gyvastis“ narė

„Kauno Gyvasties“ bendruomenė susitiko su poete, Lietuvos politikos bei visuomenės veikėja Dalia Teišerskyte. Poetė pasidalino savo jautriais prisiminimais. Gyvenimas Dalios nelepino. Aštuonerių buvo išvežta į Sibirą, grįžo būdama aštuoniolikos. Tai buvo šiltas, jautrus susitikimas klausantis poetės prisiminimų bei nuostabių eilių.

Kadangi Dalia Teišerskytė yra politikė, Lietuvos Respublikos Seime išdirbusi keturias kadencijas, tad pokalbį pradėjo santūriai pasididžiuodama, kad pritaria organų donorystei.

Parašiusi daugiau nei 13 poezijos ir prozos knygų, susitikimo metu viešnia perskaitė savo keletas eilių. Eilių autorė Dalia Teišerskytė dalijosi ne tik eilėmis, bet ir prisiminimais apie tai, kad – „Gyvenimas nepašykštėjo išbandymų, nes matyt, tikrino, ar Sibiras tinkamai užgrūdino“. Labai atviras pokalbis apie save, aplink ją esančius žmones bei politiką visus sužavėjo. Poetė negailėjo nei karčių, nei gerų žodžių sau, kitiems bei politikai.

Pokalbis su poete, rašytoja Dalia Teišerskyte (75 m.) buvo – tarsi atgaivos gurkšnis vėjuotą pavasario rytą.

Po susitikimo su poete Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ tarybos pirmininkė Audronė Tutlienė pristatė kompensuojamų vaistų vingrybes. Audronė yra ir LPOAT (Lietuvos pacientų organizacijų atstovų tarybos) valdybos narė.

Tą dieną įvyko ir „Kauno Gyvasties” visuotinis narių susirinkimas, kurio metu pristatyta veiklos ataskaita už praėjusius metus, įvyko pirmininko bei tarybos rinkimai. Vėliau tęsėsi jaukus bendravimas prie arbatos puodelio.

Keli prašymai

Nebūk man geras – tapsi išimtim,
Ir bus tada kur kas sunkiau gyventi…
Nereikia to. Abu pradėjom senti,
Tad pasikliaukim vien tik išmintim…
Nedovanok man to, ko neturi,
Ir ko dabar turbūt jau nieks neturi -
Aš ne Asol. Ir ta raudona burė
Ne man. Ir tu ne man buri,
Taip atkakliai ieškodamas kavos
Puodelyje nutūpusio likimo.
Tu vargšas piligrimas, tik be grimo
Ir be vainiko ant žilos galvos,
Ir be sandalų, netgi be lazdos,
Kad smėlį braižytum, išbūręs lemtį…
Geriau, susukęs ryšulėlin plentą,
Paslėpęs jį laikytum visados -
Kad nepabėgčiau nuo tavęs daugiau
Kaip bėgu nuo apgirtusio pasaulio….
- – - -
Ak, būk man geras ir dosnus – kaip saulė!
Sulytas, mielas, vienišas žmogau…

Dalia Teišerskytė „ATMINTIES ŠEŠĖLIAI“ (1989)

Vilniečių užsiėmimai įgauna kitokį pavidalą

ELONA RUTKAUSKIENĖ, *Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ Vilniaus skyriaus projekto vadovė*

Sausio viduryje su nerimu žvelgėme į Kiniją ištikusią bėdą – COVID-19 koronavirusinę infekciją, tačiau atrodė, kad baisi nežinoma liga labai toli, gyvenome įprastu ritmu. Džiaugėmės naujais metais, naujais projektais, planavome renginius, konferencijas, išvykas, tačiau netrukus liga įsisuko į visas pasaulio šalis, neaplenkė ir Lietuvos. Sužinojome, kad koronavirusas pavojingiausias vyresniems ir neįgaliems žmonėms. Tuo pat metu Lietuvos Respublikos Vyriausybė paskelbė karantiną, mes ėmėme planuoti nuotolines veiklas. Vykdytojai labai greitai persiorientavo į kitokią veiklą.

Dešimtmetį Vilniaus skyriaus „Gyvasties“ siela esantis dailininkas keramikas Gvidas Raudonius, mokantis mūsų narius keramikos paslapčių, parengė siuntinukus namų darbams. Gavome išdegtų keramikos dirbinių, įvairių spalvų glazūrų, teptukų ir kt. reikalingų priemonių. Patogiai įsitaisę namuose, kūrėme, spalvinome įvairiausius ornamentus. Darbeliai dar kartą degami ir tik tuomet pasimato tikras vaizdas. Vilniaus gyvastiečiai labai laukia tokių namų darbelių.

Vilniečių mylima šokių mokytoja Jurgita Česnavičiūtė-Jančorienė daug laiko praleidžia šokių salėje rengdama mums šokių pamokėles. Kol neturime galimybės šokti salėje, šokame namuose, prisijungia vyrai, vaikai.

Kurį laiką mums dar teks pagyventi tokiomis sąlygomis, nes esame didelės rizikos grupėje ir turime vengti viešo bendravimo, tačiau šis laikas praeis ir mes vėl grįšime prie įprastų veiklų.

Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projekto veikla finansuojama Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Vilniaus miesto savivaldybės lėšomis.

TRUMPA INFORMACIJA

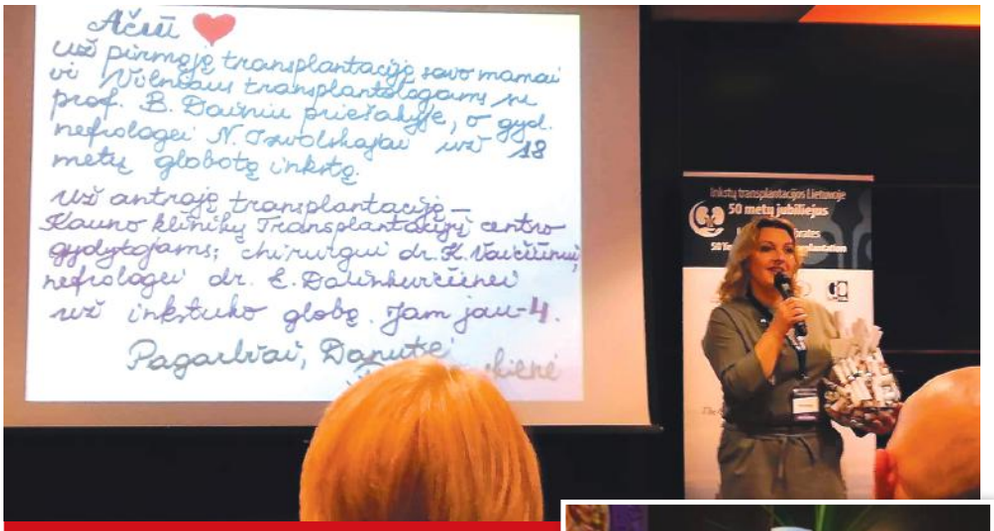

Vasario 18 dieną, lygiai prieš 50 metų pirmą kartą Lietuvoje buvo atlikta sėkminga inksto transplantacija Vilniuje. Šiai ypatingai progai „Gyvasties“ bendruomenės nariai parašė padėkos laiškus medikams už sugrąžintą sveikatą, padovanotą gyvenimą. Gražių ir nuoširdžių padėkos žodžių nebūna per daug.

Dar kartą, Ačiū Jums brangūs medikai už nuolat tobulinamas žinias, diegiamas naujoves, Jūsų atsakingai atliekamą darbą, bemiegias naktis. Ir visa tai vardan ŽMOGAUS, vardan Jūsų paciento, kuris labai nori gyventi.

Kas lemia, ką manome apie save ir aplinkinį pasaulį?

Kertiniai įsitikinimai – tai stabilūs teiginiai (mintys) apie save. Jie padeda numatyti ateities įvykius ir suvokti aplinkinį pasaulį. Kertiniai įsitikinimai susiformuoja vaikystėje, o mūsų ankstyvoji patirtis paverčia juos gana nelanksčiomis prielaidomis, lemiančiomis:

- kaip mes suvokiame save,
- kaip vertiname savo elgesį,
- kokią matome savo ateitį.

Mūsų automatinės mintys atspindi kertinius įsitikinimus.

Kuo negatyvesni mūsų kertiniai įsitikinimai, tuo negatyvesnės bus ir automatinės mintys. Apie tai ir dar daug apie ką „Kauno Gyvasties” savitarpio pagalbos grupėje kiekvieną ketvirtadieni su psichologe Jelena Lukoševičiene.

Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliems bendruomenėje projekto veikla finansuojama Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Kauno rajono savivaldybės lėšomis.

www.donoras.lt

NEFROINFO

Lietuvos asociacija „Gyvastis“

Prezidentė
Aušra Degutytė
Tel. 8 611 69530
El. paštas gyvastis@donoras.lt

Vilnius
Elona Rutkauskienė
Mob. tel. 8 610 87733
El. paštas elona.rutkauskiene@gmail.com

Kaunas
Irma Juodienė
Tel. 8 650 10719
El. paštas irma.juodiene@gmail.com

Klaipėda
Daiva Dragūnienė
Tel. 8 684 82388
El. paštas daiva.draguniene@gmail.com

Šiauliai
Egidijus Kalinaitis
Tel. 8 682 20820
El. paštas nefro.atgaja@gmail.com

Alytus
Vida Bieliūnaitė
Tel. 8 616 96737
El. paštas gyvastisalytus@gmail.com

Vilkaviškis
Vitas Jablonskis
Tel. 8 673 58112
El. paštas vitas.jablonskis@gmail.com

Marijampolė
Ilona Masaitienė
Tel. 8 677 73267
El. paštas ilona.masaitiene@gmail.com

Parengė
Ieva Meškauskaitė,
Aušra Degutytė
tel. 8 611 69530
el. paštas gyvastis@donoras.lt

Dizaineris Aurelijus Petrikauskas

Viršelyje - Edgaro Žilaičio kurtas inkstukų dizainas.

Žurnalą spausdina reklamos agentūra „Small Art“
Tiražas 1000 vnt.

Mūsų rėmėjai:
Neįgaliųjų reikalų departamentas prie SADM
www.ndt.lt
Vilniaus m. savivaldybė
Klaipėdos m. savivaldybė
Kauno m. savivaldybė
Kauno r. savivaldybė
Marijampolės savivaldybė
Vilkaviškio r. savivaldybė

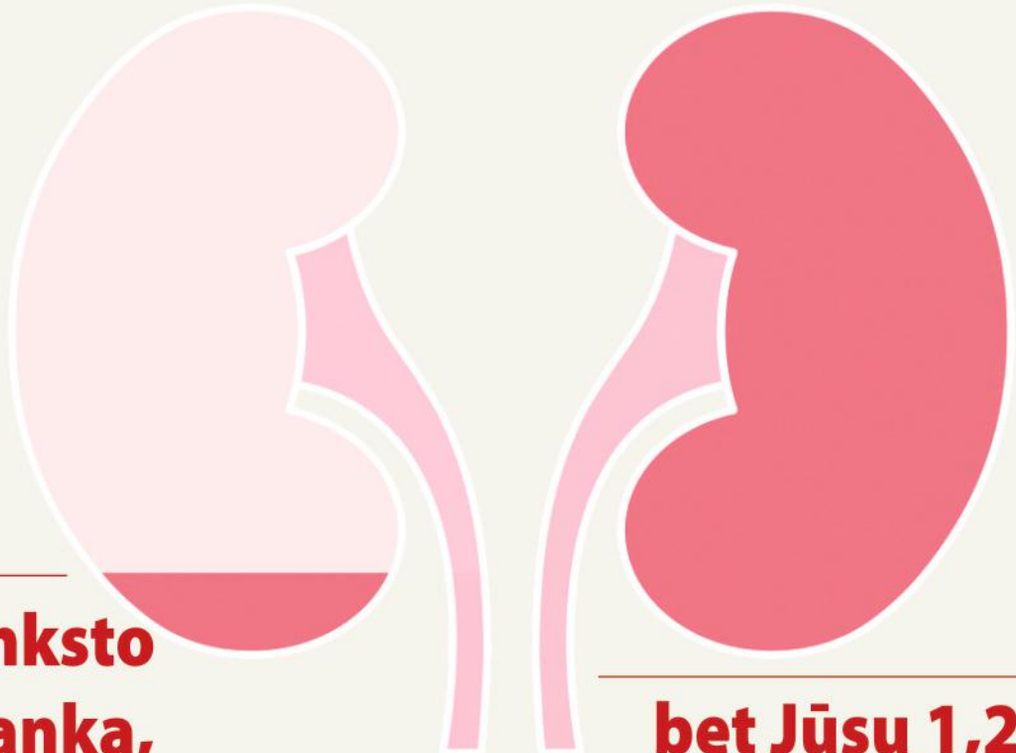

1,2% inksto nepakanka,

bet Jūsų 1,2% GPM gali išgelbėti gyvybę

Acociacija **Gyvastis** | įmonės kodas **191609186** | daugiau informacijos **www.donoras.lt**

Maloniai norime priminti, jog kasmet iki gegužės 1 d. (*šiemet terminas pratęstas iki liepos 1 d.*) kiekvienas dirbantis Lietuvos gyventojas, sumokėjęs 15 proc. gyventojų pajamų mokestį (GPM), **1,2 proc.** nuo šios sumos gali skirti pasirinktam paramos gavėjui. Taip maždaug **25–30 EUR** paramos suma (jos dydis priklauso nuo uždirbamų pajamų ir vaikų skaičiaus šeimoje) nenukeliauja į bendrą valstybės biudžetą, o gali būti skirti kilniam tikslui.

Prašome savo 1,2 proc. GPM paremti **Lietuvos Asociaciją Gyvastis** – paramos gavėjo kodas **191609186**. Jūsų skirtos lėšos bus skirtos organų donorystės viešinimui, visuomenės švietimui šia tema, pacientų švietimui ir jų atstovavimui.

Be to, ši parama Jums nieko nekainuoja, o mums kiekvienas euras reikalingas tauriam tikslui – organų donorystės skatinimui. Jūs padedate žmonėms, kuriems vienintelė viltis išgyventi – organo persodinimo operacija ir prisidedate prie informacijos apie organų donorystę sklaidos. Šiuo metu transplantacijos laukia daugiau nei 400 žmonių.

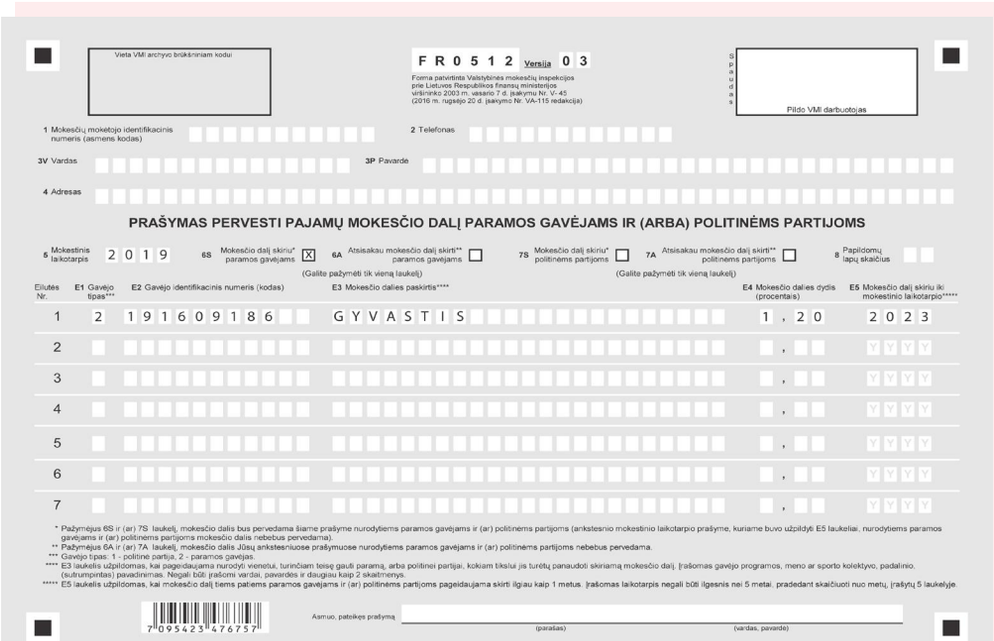

Vieta VMI archyvo brūkšniniam kodui

FR0512 Versija 03

Forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. V-45 (2016 m. rugsėjo 20 d. įsakymo Nr. VA-115 redakcija)

Spaudas

Pildo VMI darbuotojas

1 Mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris (asmens kodas)

2 Telefonas

3V Vardas

3P Pavardė

4 Adresas

PRAŠYMAS PERVESTI PAJAMŲ MOKESČIO DALĮ PARAMOS GAVĖJAMS IR (ARBA) POLITINĖMS PARTIJOMS

5 Mokestinis laikotarpis 2019

6S Mokesčio dalį skiriu* paramos gavėjams [X]

6A Atsisakau mokesčio dalį skirti** paramos gavėjams [ ]

(Galite pažymėti tik vieną laukelį)

7S Mokesčio dalį skiriu* politinėms partijoms [ ]

7A Atsisakau mokesčio dalį skirti** politinėms partijoms [ ]

(Galite pažymėti tik vieną laukelį)

8 Papildomų lapų skaičius

Eilutės Nr.	E1 Gavėjo tipas***	E2 Gavėjo identifikacinis numeris (kodas)	E3 Mokesčio dalies paskirtis****	E4 Mokesčio dalies dydis (procentais)	E5 Mokesčio dalį skiriu iki mokestinio laikotarpio*****
1	2	191609186	GYVASTIS	1,20	2023
2				,	YYYY
3				,	YYYY
4				,	YYYY
5				,	YYYY
6				,	YYYY
7				,	YYYY

* Pažymėjus 6S ir (ar) 7S laukelį, mokesčio dalis bus pervedama šiame prašyme nurodytiems paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms (ankstesnio mokestinio laikotarpio prašyme, kuriame buvo užpildyti E5 laukeliai, nurodytiems paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms mokesčio dalis nebebus pervedama).

** Pažymėjus 6A ir (ar) 7A laukelį, mokesčio dalis Jūsų ankstesniuose prašymuose nurodytiems paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebebus pervedama.

*** Gavėjo tipas: 1 - politinė partija, 2 - paramos gavėjas.

**** E3 laukelis užpildomas, kai pageidaujama nurodyti vienetui, turinčiam teisę gauti paramą, arba politinei partijai, kokiam tikslui ja turėtų panaudoti skiriamą mokesčio dalį. Įrašomas gavėjo programos, meno ar sporto kolektyvo, padalinio, (sutrumpintas) pavadinimas. Negali būti įrašomi vardai, pavardės ir daugiau kaip 2 skaitmenys.

***** E5 laukelis užpildomas, kai mokesčio dalį tiems patiems paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms pageidaujama skirti ilgiau kaip 1 metus. Įrašomas laikotarpis negali būti ilgesnis nei 5 metai, pradedant skaičiuoti nuo metų, įrašytų 5 laukelyje.

7 095423 476757

Asmuo, pateikęs prašymą _____ (parašas) (vardas, pavardė)

PARAMOS SKYRIMO BŪDAS:

Užpildyti prašymą elektroniniu būdu per VMI elektroninio deklaravimo sistemą (EDS).

Paramos gavėjo pavadinimas: **Asociacija Gyvastis**,

paramos gavėjo kodas **191609186**.

Nuoširdžiai dėkojame, kad pasinaudodami GPM parama, praeitais metais mums skyrėte 5431 eur.

Jūsų skiriamą paramą ir toliau naudosime informacijos apie organų donorystę sklaidai, sergančiųjų švietimui bei pagalbai.